

Werknemersparticipaties

Stephan Janssens

Senior Consultant,

Ernst & Young Tax Consultants

Begin dit jaar werd in de Kamer een wetsontwerp neergelegd dat een regeling invoert voor de participatie van werknemers in een onderneming (via een participatieplan). Concreet betekent dit dat, na invoering van het plan, de werknemers een deel krijgen van de winst. Dat deel krijgen zij onder de vorm van aandelen, in cash, of de beide samen. Maar fiscaal en parafiscaal zijn er echter wel enkele verschillen.

En wat belangrijker is: er zijn voorwaarden, veel voorwaarden zelfs...

Het participatieplan

Dankzij een participatieplan "participeert" de werknemer in de winsten van de onderneming. Dit kan via winstparticipaties (waarbij het deel van de werknemers in speciën wordt uitbetaald) of via kapitaalparticipaties (waarbij de werknemer aandelen krijgt van de vennootschap, en hij die gedurende een bepaalde periode moet bewaren). De basisregels van een dergelijk participatieplan zijn de volgende:

- Het werknemersparticipatieplan wordt op vrijwillige basis ingevoerd, door het bedrijf georganiseerd en ook uitgewerkt op bedrijfsniveau. Het wordt ingevoerd met een CAO (of via een toetredingsakte als er geen vakbondsafvaardiging is);
- Het participatieplan staat open voor alle werknemers. De werkgever kan wel nuances aanbrengen in de verdeling van de aandelen;
- Het participatieplan vervangt het loon niet: het betreft een bijkomend inkomen. De deelname is geen loon in de zin van de vigerende wetgeving en valt bijgevolg ook niet onder het fiscaal en parafiscaal regime toepasselijk op een loon;
- Participatieplannen zijn enkel mogelijk voor werknemers van handelsvennootschappen. Ze zijn niet mogelijk voor werknemers van VZW's, en evenmin voor zelfstandige medewerkers (bijvoorbeeld zelfstandige bestuurders);
- Als de werknemersparticipatie aandelen bedraagt, dan moeten deze aandelen gedurende een zekere periode onbeschikbaar zijn, dit wil zeggen dat de werknemer ze niet mag verkopen behoudens in uitzonderlijke omstandigheden zoals overlijden, ontslag. De duur van de periode (tussen de twee en vijf jaar) moet tevens in het plan worden vastgelegd.

Fiscaal en parafiscaal

Als het om winstdeelname in speciën gaat wordt er een belasting van 25% van het bedrag in speciën toegekend aan de werknemer na aftrek van de solidariteitsbijdrage van 13,07% ten laste van de werknemer.

Als het gaat om deelname onder de vorm van aandelen bedraagt de belasting 15% van het aan de kapitaalparticipatie te besteden bedrag. Het voordeel van de lagere belasting gaat verloren als men de onbeschikbaarheidsvoorwaarde niet naleeft.

Het totale bedrag van de toelagen mag niet meer bedragen dan 10% van de brutoloonmassa van de onderneming noch meer zijn dan 20% van de winst van het boekjaar na belastingen. Deze twee grenzen zijn cumulatief.

De coöperatieve participatievennootschap

Voor kleine ondernemingen is de directe participatie van werknemers in het kapitaal van de onderneming misschien niet meteen aangewezen. Het wetsontwerp biedt daarom de mogelijkheid gebruik te maken van een intermediaire structuur, namelijk de coöperatieve participatievennootschap. De aandelen van de werknemers komen in handen van de coöperatieve vennootschap die op haar beurt aandelen uitgeeft aan de werknemers. Op die manier participeren de werknemers wel in de onderneming, maar men vermijdt de versnippering van de aandelen.

Het investeringsspaarplan

Speciaal voor de kleine vennootschappen werd een techniek ontwikkeld, "Investeringsspaarplan" genoemd. De bedoeling van een investeringsspaarplan is dat de werknemers de ontvangen bedragen in een investeringsspaarplan plaatsen. Dit houdt in dat het geld teruggaat naar de onderneming in de vorm van een niet achtergestelde lening. De onderneming investeert ze terug in vaste activa. De uitgeleende sommen moet men terugbetalen na het verstrijken van een blokkeringperiode, vastgelegd door een collectieve arbeidsovereenkomst of een toetredingsakte. Deze periode mag niet korter zijn dan twee jaar en niet langer dan vijf jaar. Op de geleende sommen is een intrest verschuldigd. De berekeningswijze van de intrestvoet, die niet lager mag zijn dan de intrestvoet van toepassing op een OLO van gelijkaardige duur dan de betrokken lening en die een variabele component kan bevatten, wordt vastgelegd in het participatieplan. Op deze interest zit uiteraard ook roerende voorheffing.

Aanvang van de procedure

Het ontwerp werd neergelegd in de Kamer op 11 januari 2001. De parlementaire procedure is dus nog maar recent gestart. Een eventuele datum van inwerkingtreding is nog niet bekend, maar naar alle waarschijnlijkheid zal dit pas voor het einde van dit jaar zijn. Zonder twijfel is het werknemersparticipatieplan in eerste instantie gericht op grotere ondernemingen, maar ook kleinere ondernemingen moeten dit nieuwe alternatief zeker bestuderen, want het plan kan (mits de nodige nuances) ook voor hen interessant zijn.